

SOLEMNITAT DE LA MARE DE DÉU DE MONTSERRAT
Homilia del Dr. Lluís Martínez Sistach, Cardenal Arquebisbe de Barcelona
27 d'abril de 2008

La celebració de la Solemnitat de la Mare de Déu de Montserrat, Patrona de Catalunya, ens fa pensar en el nostre país i ens fa pregar per Catalunya. Aquesta solemnitat ens mou a preguntar-nos què ha de fer avui l'Església a Catalunya, ben conscients del servei molt preuat que ha anat fent des dels inicis de la nostra nació.

L'Església està immersa i viu enmig del nostre poble. Som un poble que ve de lluny. Més de mil anys d'història viscuda constitueixen una llarga tongada de camí per un país. Catalunya és un poble que fa més de mil anys que camina pels viarans de la història; som un poble que viu i per això som un poble canviant. Però també permanent. La permanència voluntària en el manteniment de les nostres essències no configuren la nostra identitat com excloent. Tot el contrari. Una de les constants de la nostra història consisteix en l'esperit d'acolliment, d'integració i d'assimilació de tot allò que pot ajudar-nos a ser el que hem de ser i a demostrar que som oberts al món. Hem estat i hem de ser sempre aquella "terra beneïda i poblada de lleialtat", segons una bella expressió del rei Cerimoniós: terra senyora i majora, germana de les altres terres.

I aquesta terra beneïda i lleial va néixer cristiana i catòlica. La història de Catalunya és plena de les petjades que els cristians hi han deixat, vivint la seva fe i arrelant-la al terror de la pàtria. La saba cristiana va omplir de vida l'arbre tendre de la Catalunya naixent, va contribuir a ennoblir el seu tronc i no ha deixat mai de córrer per les seves fibres i de fer esponerós l'arbre de la pàtria comuna. "El naixement, la història i la cultura de Catalunya són intensament amarats de cristianisme", es diu en el document episcopal "Arrels cristianes de Catalunya".

La paraula de Déu que hem escoltat assenyala els continguts principals del que ha d'oferir l'Església si vol realitzar un bon servei al nostre país. Són els elements nuclears de la vida cristiana i que han de fer realitat tots els cristians: l'anunci ben clar i autèntic de l'Evangeli, la celebració de la fe i el testimoniatge de l'amor. Per la seva part, Maria, Mare de l'Església, va viure intensament aquest contingut nuclear. Ella anà decididament a la muntanya per ajudar a Elisabet, que esperava un fill, i s'estigué a casa de Zacaries tres mesos. Maria, tabernacle virginal del Fill de Déu, amb la seva presència amorosa féu ben present a aquella llar el Senyor i Salvador, omplint a tots de goig i d'entusiasme. I Maria amb els Apòstols, després de la resurrecció de Jesús, unànimement assistien sens falta a les hores de pregària esperant la vinguda de l'Esperit Sant en aquella primera Pentecosta.

Els cristians portem el tresor meravellós de la fe en vasos de terrissa (2 Co 4, 7). És un tresor molt necessari per als homes i les dones de la nostra societat catalana, com ho és per a tota la humanitat. Jesús, el Senyor, està present en els seus seguidors i dona sentit ple a les seves vides, oferint el que tothom cerca per tal de ser feliços. Elisabet, plena de l'Esperit Sant, acollint la visita de Maria i de Jesús en les seves entranyes virginals, va proclamar la felicitat que la seva cosina tenia perquè havia cregut. És la felicitat de la fe. És la joia que dona la presència amorosa del Senyor i que omple el cor humà i el fa plenament feliç perquè el Senyor complirà totes les seves promeses d'amor, de perdó, de consol i de salvació.

Avui és absolutament necessari i molt urgent l'anunci del missatge de Jesús. Avui les comunitats cristianes, tota l'Església al nostre país, ha de ser evangelitzadora i missionera. Ens cal assumir plenament que la nostra situació, en aquest començament del segle XXI, és de missió, i assumir-ho joiosament.

L'Església ha d'anunciar Jesús. Però en l'anunci del seu missatge, l'Església no pot pretendre imposar als altres la pròpia veritat. El relleu social i públic de la fe cristiana ha d'evitar una pretensió d'hegemonia cultural que es donaria si no es reconeix que la veritat es proposa però no s'imposa. Tanmateix això no significa que l'Església no hagi d'oferir la veritat a la societat, en la totalitat del que significa l'anunci de l'Evangeli. Es tracta d'una proposta que apel·la al valor transcendent de la persona i salva la societat del risc d'un pensament únic, que tot ho aplanava i uniformitzava.

La fe cristiana no és quelcom merament intel·lectual. És també el principi inspirador d'una manera de viure i d'actuar. La manera d'estar en la societat pròpia del cristià, ha de comportar també una manera d'actuar, inspirada per la seva fe, ordenada a influir en la societat per a una millor configuració de la convivència, coherent amb les valors humans i cristians.

Avui arreu del nostre occident europeu és necessari el testimoni de l'Església i dels cristians, perquè es participa d'una cultura que va generant un nou estil de vida "com si Déu no existís". En aquesta línia, l'ètica se situa en l'àmbit del relativisme i utilitarisme, exclouent qualsevol principi moral que sigui vàlid i vinculant per si mateix. Aquest tipus de cultura significa un tall radical i profund no només amb el cristianisme, sinó també amb les tradicions religioses i morals de la humanitat.

Enmig d'aquest estil de vida "com si Déu no existís", caldria que qui no ha trobat Déu en la seva existència personal, el cerqués i dirigís la seva vida "com si Déu existís". Aquest és el consell que ja donava Pascal als seus amics no creients i, com afirma Benet XVI, "és el consell que donem també avui als amics que no creuen. Així ningú queda limitat en la seva llibertat" (Cf. *L'Europa di Benedetto nella crisi della cultura*).

És necessari oferir a la societat catalana tota la riquesa de l'humanisme cristià, capaç d'interessar a moltíssimes persones - especialment als joves - i de voler viure'l amb joia i coratge. El Papa Benet XVI, en una entrevista a les televisions alemanyes, va dir que "el cristianisme no és un cúmul de prohibicions sinó una opció positiva". La presentació del missatge de Jesús i de la seva persona amb tota claredat i fidelitat és la tasca prioritària de l'Església en la nostra societat. L'Església, que té una visió positiva de la vida humana i de les persones, ha de presentar amb convicció el missatge de l'evangeli. Tenim el perill avui de limitar-nos - o de donar la sensació que ens limitem - a denunciar encara que sigui amb un esperit de col·laboració, els continguts socials i legals que no responen als autèntics principis antropològics, ètics i morals.

L'Església ha de prioritzar l'evangelització de les persones. Ens cal orientar el treball eclesial al nostre país en la formació autèntica i sòlida dels cristians per tal que visquin la seva vida cristiana amb fidelitat a l'Església i amb generositat i manifestin amb el testimoni de la seva pròpia vida i amb paraules la seva fe enmig de la societat sigui quina sigui la realitat cultural, social i política. Avui especialment necessitem cristians plenament convençuts que coneguin a fons els continguts de la fe i que estiguin sempre a punt per donar resposta de la seva esperança, com demana l'apòstol Pere.

Aquest treball en la formació d'autèntics cristians contribuirà, també, en un enfortiment espiritual de la societat ja que amb la seva vida, el seu testimoni i la seva activitat faran que la societat es configuri més d'acord amb les seves arrels cristianes, les institucions estiguin més amarades de valors evangèlics i l'ordenament jurídic s'adeqüi més i més als principis i valors de l'humanisme cristià.

La presència dels cristians a Catalunya s'insereix sense el relleu potser d'altres èpoques enmig de la pluralitat de propostes i opcions de la nostra societat actual. Pensem, tanmateix, que aquest moment històric – lluny de qualsevol enyorança – ens ajuda providencialment a centrar-nos en la força de Jesucrist ressuscitat i en la missió que ell ens té confiada al servei dels germans. Ens ho recorda el temps pasqual que estem vivim, i també Joan en la seva primera carta: “La nostra fe és la victòria que ja ha vençut el món. ¿Qui venç el món, sinó el qui creu que Jesús és el Fill de Déu?”. I l'apòstol Pau ens ha dit avui que “nosaltres des del principi tenim posada en Crist la nostra esperança”.

L'Evangeli és la font que pot calmar la set espiritual de la societat catalana, de vegades trista i resignada, sovint escèptica davant el seu futur, que té la temptació de replegar-se sobre ella mateixa. Enmig de la nostra societat pluralista, ens cal intensificar el diàleg ecumènic i interreligiós per prestar un servei ben preuat a l'espiritualitat de la societat, i a la pau en el món, com s'està treballant en l'arxidiòcesi i recentment en aquest monestir amb una trobada interreligiosa.

Celebrem l'Eucaristia en aquest cenacle al cim del nostre Sinaí, com els Apòstols i Maria s'aplegaren amb actitud de pregària en aquell primer temps pasqual de la història de la salvació i avui hem escoltat en la primera lectura. Esperem, també, amb joia la Pentecosta, tot demanant a l'Esperit Sant que vagi manifestant a l'Església que peregrina a Catalunya la seva missió que ha de realitzar amb generositat i fidelitat enmig de la societat catalana.